

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΚΟΣΜΟ

A. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Στην αρχαία Ελλάδα, ο ρόλος των γυναικών διέφερε ανάλογα με την περίοδο και την πόλη-πολιτεία. Οι κοινωνικές πρακτικές και οι πεποιθήσεις περί γυναικείου ρόλου ποίκιλλαν ανάμεσα στις διάφορες περιοχές της αρχαίας Ελλάδας.

Σε γενικές γραμμές, ωστόσο, ο ρόλος των γυναικών ήταν συχνά περιορισμένος στον οικιακό και οικογενειακό βίο. Οι περισσότερες γυναίκες αναλάμβαναν τις ευθύνες του νοικοκυριού, φροντίζοντας το σπίτι, τα παιδιά και τις οικιακές εργασίες. Σε ορισμένες πόλεις, οι γυναίκες είχαν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε θρησκευτικές τελετές και φεστιβάλ.

Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, οι γυναίκες αποκλείονταν από τη συμμετοχή στη δημόσια ζωή και την πολιτική. Επίσης, ο γάμος συχνά οργανώνονταν για να εξασφαλίσει τη συνέχεια του οίκου και την κληρονομιά, με τις γυναίκες να θεωρούνται συχνά ως "ιδιοκτησία" των ανδρών.

Παρόλα αυτά, υπήρχαν και περιπτώσεις γυναικών που ξεχώρισαν για τη σοφία τους ή τις ικανότητές τους, όπως η Σαπφώ στον τομέα της ποίησης. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι καταγραφές από την αρχαία εποχή είναι συχνά περιορισμένες και επηρεασμένες από τις ανδροκρατούμενες προκαταλήψεις.

Οικογενειακός Ρόλος:

- Οι γυναίκες είχαν κυρίως οικογενειακό ρόλο και ασχολούνταν με τις οικιακές υποχρεώσεις, την ανατροφή των παιδιών και τη διαχείριση του νοικοκυριού.
- Οι περισσότερες γάμοι οργανώνονταν για λόγους οικονομικού συμφέροντος και κληρονομικής μεταφοράς, και η γυναίκα θεωρείτο μέλος του νέου νοικοκυριού.

Κοινωνική Θέση:

- Σε πολλές πόλεις, οι γυναίκες είχαν περιορισμένη πρόσβαση στη δημόσια ζωή και την πολιτική συμμετοχή. Σε ορισμένες περιοχές, όμως, υπήρχαν θρησκευτικά φεστιβάλ όπου οι γυναίκες συμμετείχαν ενεργά.

Εκπαίδευση και Τέχνες:

- Λίγες γυναίκες είχαν πρόσβαση στην εκπαίδευση, αλλά υπήρχαν εξαιρέσεις. Παράδειγμα είναι η Σαπφώ, ποιήτρια από τη Λέσβο, που ξεχώρισε για την ποιητική της ικανότητα.

Γυναίκες σε Υπερβατικούς Ρόλους:

- Υπήρχαν ιστορικές γυναίκες που ξεπέρασαν τους συμβατικούς ρόλους, όπως η Αριστοτέλους σύζυγος, Θεονίκη, που συμμετείχε στις διαλέξεις του συζύγου της, παρά τις κοινωνικές προκαταλήψεις.

Συνολικά, οι γυναίκες στην αρχαία Ελλάδα ζούσαν με σαφείς περιορισμούς στην πρόσβαση τους σε πολιτική, εκπαίδευση και άλλους τομείς. Παρ' όλα αυτά, κάποιες κατάφεραν να ξεχωρίσουν και να επηρεάσουν την εποχή τους.

B. ΑΡΧΑΙΑ ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Η θέση και ο ρόλος της γυναίκας στην αρχαία Αίγυπτο εμφανίζονται με ποικιλία και πολυπλοκότητα στο πλαίσιο της εκτεταμένης ιστορίας και πολιτισμού της περιοχής. Οι πηγές που έχουμε σχετικά με τη θέση των γυναικών προέρχονται κυρίως από τη λογοτεχνία, την τέχνη και τα επιγραφικά μνημεία.

Οικογενειακός Ρόλος:

- Στην αρχαία Αίγυπτο, η οικογένεια και η οικογενειακή ζωή ήταν θεμελιώδεις. Οι γυναίκες είχαν τον ρόλο της μητέρας και της οικοδέσποινας, φροντίζοντας για τα παιδιά και το νοικοκύριο.

Δικαιώματα και Κοινωνική θέση:

- Οι γυναίκες στην Αίγυπτο φαινόταν να είχαν σχετικά υψηλό κοινωνικό και οικονομικό καθεστώς σε σύγκριση με άλλες αρχαίες κοινωνίες. Είχαν το δικαίωμα να κατέχουν περιουσία και να συμμετέχουν σε εμπορικές συναλλαγές.

Θρησκεία και Πνευματικός Ρόλος:

- Στη θρησκευτική σφαίρα, υπήρχαν θεές που είχαν σημαντικό ρόλο, όπως η Ίσις και η Μαάτ. Ορισμένες γυναίκες υπηρετούσαν ως ιερόδουλες σε ναούς.

Εκπαίδευση και Τέχνες:

- Η εκπαίδευση ήταν πιο προσιτή για τις γυναίκες σε σχέση με άλλες αρχαίες πολιτισμικές περιοχές. Ορισμένες εκπαιδευμένες γυναίκες ασχολούνταν με τη μουσική, τον χορό και τις τέχνες.

Γάμος και Οικογένεια:

- Ο γάμος ήταν σημαντικό θέμα, και οι γυναίκες συχνά παντρεύονταν νέες. Ο γάμος θεωρούνταν σημαντικός για την κοινωνική σταθερότητα και τη συνέχεια της οικογενειακής γραμμής.

Παρόλο που υπήρχαν ορισμένοι περιορισμοί, η γυναίκα στην αρχαία Αίγυπτο φαίνεται να έχει αναγνωριστεί και να εκτιμάται για τους σημαντικούς της ρόλους στην οικογένεια, τη θρησκεία και την κοινωνία.

Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Είναι δύσκολο να κρίνουμε ποιος πολιτισμός θεωρείται ανώτερος, καθώς αυτό εξαρτάται από τα κριτήρια που χρησιμοποιούμε. Ο καθένας από αυτούς τους αρχαίους πολιτισμούς - η

αρχαία Ελλάδα και η αρχαία Αίγυπτος - είχε τις δικές του μοναδικές χαρακτηριστικές και επιδράσεις στον κόσμο.

Η αρχαία Ελλάδα θεωρείται συχνά ο πολιτισμός που συνέβαλε σημαντικά στη δημοκρατία, τις τέχνες, τις επιστήμες και τον αθλητισμό. Η φιλοσοφία, η ποίηση, και η αρχιτεκτονική της εποχής τους έχουν επηρεάσει σημαντικά τον δυτικό πολιτισμό.

Από την άλλη πλευρά, η αρχαία Αίγυπτος ξεχώρισε με την πολύπλοκη θρησκευτική, κοινωνική, και πολιτική της δομή. Η αρχιτεκτονική, η ιατρική, και οι γνώσεις στον τομέα της μαθηματικής είναι εντυπωσιακές. Επιπλέον, η αίγυπτιακή τέχνη, όπως οι πυραμίδες και οι τάφοι, αντικατοπτρίζει την υψηλή τεχνοτροπία της εποχής.

Καθένας από αυτούς τους πολιτισμούς είχε τις δικές του ιδιαιτερότητες και συνεισφορές στην ανθρωπότητα. Η αξιολόγηση της ανωτερότητας εξαρτάται από την προοπτική και τα κριτήρια που θέτει κανείς.

ΠΗΓΕΣ:

<https://www.lifo.gr/prosopa/misirloydes-oi-aigypties-tis-anatolis?amp>

<https://slideplayer.gr/amp/1894298/>

<https://el.m.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%B1%CE%91%CE%AF%CE%B3%CF%85%CF%80%CF%84%CE%BF%CF%82>

<https://www.mixanitouxronou.gr/o-erotas-i-porneia-kai-o-gamos-stin-archaia-aigypto/?amp=1>

ΟΜΑΔΑ ΜΑΘΗΤΩΝ:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΙΩΤΗΣ - ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ - ΑΝΤΡΕΑΣ ΝΤΑΦΟΓΙΑΝΝΗΣ

Η γυναίκα στον αρχαίο κόσμο

Σε ό,τι αφορά την γυναίκα στην Αρχαία Ελλάδα -και όχι μόνο στην Αθηναϊκή Δημοκρατία- η πρώτη κύρια δυσκολία που αντιμετώπιζε ένα νεογέννητο κορίτσι ήταν να του επιτραπεί να ζήσει. Εξαρτάτο άμεσα από την απόφαση του πατέρα η έκθεση του νεογνού σε μια ερημική περιοχή, καθώς η γέννηση ενός θηλυκού μέλους θεωρείτο ανώφελο επιπρόσθετο έξοδο για τον οίκο, εφόσον μάλιστα σε ένα κατεξοχήν πατριαρχικό σύστημα κληρονομιάς δεν είχε τη δυνατότητα να διατηρήσει το οικογενειακό όνομα και συνεπώς τα οικογενειακά περιουσιακά στοιχεία.

Δημόσιος βίος: Στο σπίτι ενός Αθηναίου πολίτη το μικρό κορίτσι μεγάλωνε με τη φροντίδα μιας τροφού και περνούσε το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου του στα γυναικεία διαμερίσματα, την πεμπτουσία του γυναικείου χώρου, όπου συνήθως οι μητέρες μεγάλωναν τα παιδιά τους και ασχολούνταν με την υφαντική. Ωστόσο, η ενασχόληση της γυναίκας στην πραγματικότητα ήταν η διεύθυνση όλων των πρακτικών ζητημάτων του νοικοκυριού όπως τονίστηκε από τον Ησίοδο, ενώ αρκετούς αιώνες αργότερα ο Αριστοτέλης και ο Ξενοφών θεώρησαν το γάμο εμπορική συμφωνία.

ΠΗΓΗ: <https://www.olympia.gr/1130448/ellada/gynaikes-stin-archaia-ellada/>

ΜΑΘΗΤΗΣ: Τρικόγιας Λευτέρης, Γ΄2

Εργασία: Η θέση της γυναίκας στην
Αρχαία Εποχή

Οι μαθήτριες:

Κατσαΐτη Εβελίνα

Γιωτοπούλου Παναγιώτα

Υπεύθυνη καθηγήτρια:
Γκενεράλη Αγγελική

Ημερομηνία: 31/1/2024

• Στην Αρχαία Ελλάδα:

→ Πληροφορίες:

Σε ό,τι αφορά την γυναίκα στην Αρχαία Ελλάδα και όχι μόνο στην Αθηναϊκή Δημοκρατία- η πρώτη κύρια δυσκολία που αντιμετώπιζε ένα νεογέννητο κορίτσι ήταν να του επιτραπεί να ζήσει. Εξαρτάται άμεσα από την απόφαση του πατέρα η έκθεση του νεογνού σε μια ερημική περιοχή, καθώς η γέννηση ενός θηλυκού μέλους θεωρείτο ανώφελο επιπρόσθετο έξοδο για τον οίκο, εφόσον μάλιστα σε ένα κατεχοχόν πατριαρχικό σύστημα κληρονομιάς δεν είχε τη δυνατότητα να διατηρήσει το οικογενειακό όνομα και συνεπώς τα οικογενειακά περιουσιακά στοιχεία. Με λίγα λόγια η γυναίκα στον αρχαίο ελληνικό κόσμο έπρεπε να είναι σεμνή, όμορφη και υγιής, προκειμένου να συμβιβάζεται με τα πρότυπα μιας ανδροκρατικής κοινωνίας. Ακόμα και στην τέχνη είναι δυνατόν να παρατηρήσει κανείς ότι από την αρχαϊκή περίοδο ως και το τέλος περίπου της κλασικής περιόδου όπου το θηλυκό κορμί απελευθερώνεται, η γυναίκα -ιδιαίτερα στη γλυπτική- παρουσιάζεται ευπρεπώς ενδεδυμένη, ενώ αποφεύγεται η έμφαση στα χαρακτηριστικά του φύλου. Η θέση του γυναικείου φύλου αποτέλεσε σημείο αντιλεγόμενο, καθώς οι διάφοροι συγγραφείς έγραψαν επηρεασμένοι από ιδεολογικά ρεύματα, παρουσιάζοντας συχνά όχι την αληθινή εικόνα αλλά εκείνο που εξυπηρετούσε τους σκοπούς που καθένας από αυτούς υπηρετούσε. Κάτω από την επίδραση της εξελικτικής θεωρίας του Δαρβίνου, για παράδειγμα, υποστηρίχτηκε ότι το αρχικό καθεστώς στην αυγή της ανθρωπότητας ήταν η μητριαρχία. Με τον τρόπο αυτό θέλησαν να ανατρέψουν εκ βάθρων και ν' αποδείξουν αναξιόπιστη την ιστορία της Βίβλου. Γρήγορα όμως η ιδέα αυτή απορρίφθηκε από τους σύγχρονους ανθρωπολόγους ως στερούμενη παντελώς αποδείξεων. Ακόμη και γυναίκες συγγραφείς δεν ξέφυγαν τον πειρασμό, επειδή κι εκείνες από το μέρος τους, τις περισσότερες φορές έγραψαν στρατευμένες κάτω από διάφορες τάσεις της κοινωνίας, της πολιτικής ή της θρησκείας. Πολλά και διάφορα έχουν γραφτεί για τις γυναίκες στη διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας, άλλα από τα οποία εκθειάζουν το γυναικείο φύλλο και άλλα που μιλούν με τρόπο ταπεινωτικό και ανεπίτρεπτο. Γράφτηκαν ύμνοι συγκινητικοί αλλά και στίχοι προσβλητικοί και βλάσφημοι. Υπήρξαν περίοδοι δόξας, όμως και φαινόμενα καταπίεσης και εκμετάλλευσης.

→ Σε ποιες περιοχές η θέση της γυναίκας στην Αρχαία Ελλάδα ήταν σαφώς καλύτερη;

Εξαιρέσεις έρχονται από τη Σπάρτη, πιθανώς τη Χίο και τη Λοκρίδα, όπου η εκπαίδευση των γυναικών και τα ιδιαίτερα ήθη επέβαλλαν μια διαφορετική πρακτική. Ειδικά σε ό,τι αφορά στη Σπάρτη οι γυναίκες «ξέφυγαν πραγματικά από την πατρική η συζυγική κηδεμονία», (παίζοντας μάλιστα ενεργητικό ρόλο στην κοινωνική και πολιτική σκηνή).

→ Τι πίστευαν οι πνευματικοί άνθρωποι της αρχαιότητας για τη γυναίκα και τις δυνατότητες της

Η γυναίκα κατά την κλασική αρχαιότητα θεωρείτο βιολογικά και ψυχολογικά πλάσμα που δεν είχε την ικανότητα να ελέγξει τον εαυτό της και να αντισταθεί σε εξωτερικά ερεθίσματα, ανάμεσα στα οποία περιλαμβάνονται και τα συναισθήματα. Στον Ιππόλυτο του Ευριπίδη, για παράδειγμα, η γυναίκα παρουσιάζεται λιγότερο ανθεκτική στις επιδράσεις της Αφροδίτης. Όμως, την πληρέστερη συζήτηση για τη γυναικεία φύση την παρουσίασε ο Αριστοτέλης, ο οποίος πίστευε ότι στη γυναικεία ψυχή είναι «παρούσα η λειτουργία της σκέψης αλλά αδρανής». Στα Νικομάχεια Ἡθη μάλιστα πρότεινε ότι εξαιτίας της ηθικής της αδυναμίας έπρεπε να παντρεύεται σε νεαρή ηλικία και να κλείνεται στο σπίτι.

● Στην Αρχαία Αίγυπτο:

Τα δικαιώματα της γυναίκας στην Αίγυπτο αναφέρονται σε όλους τους τομείς της Αιγυπτιακής κοινωνίας:

- ❖ Είχε ιδιωτική περιουσία (γη, δούλους, αποθέματα, χρήματα) ως και οικονομικές δραστηριότητες (επένδυση).
- ❖ Μπορούσε να διαχειρίζεται τα νόμιμα δικαιώματά της σύμφωνα με τη θέλησή της και να προχωρά στη σύνταξη δικαιοκτών πράξεων χωρίς να έχει την ανάγκη της συμπαράστασης κάποιου κηδεμόνα.
- ❖ Είχε ελεύθερη βούληση, μπορούσε να πάρει διαζύγιο, να υιοθετήσει ένα παιδί χωρίς να χρειάζεται τη συγκατάθεση άνδρα.

→ Μόρφωση

Όσον αφορά την μόρφωση σε σχέση με τις γυναίκες, υπάρχουν ενδείξεις ότι κάποια κορίτσια είχαν διδαχθεί γραφή και ανάγνωση, για επαγγελματικούς λόγους αλλά και για πνευματική ευχαρίστηση. Υπάρχει μάλιστα και αναφορά σε λογοτεχνικές προσπάθειες γυναικών.

→ Ντύσιμο

Οι γυναίκες στην εποχή του Αρχαίου βασιλείου φορούσαν απλό, ίσιο φόρεμα με τιράντες, φτιαγμένο από ένα ορθογώνιο κομμάτι λινό, με ραφή στη μία πλευρά. Για να μην ζεσταίνονται, χρησιμοποιούσαν πολύ λεπτά υφάσματα, Αυτό το απλό ντύσιμο δεν άλλαξε, αν και στα χρόνια του Μέσου Βασιλείου πλούσιες και φτωχές άρχισαν να φορούν κολιέ με πολύχρωμα σχέδια. Η μόδα του Νέου Βασιλείου ήταν πιο κομψή: φορούσαν πλισέ χιτώνες με κρόσσια πάνω από το ίσιο φόρεμα.

→ Καλλωπισμός

Τα καλλυντικά ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένα στην Αρχαία Αίγυπτο. Οι Αιγύπτειες χρησιμοποιούσαν σκευάσματα με βάση ζωικά και φυτικά έλαια - από φοίνικα, ελιά και καρύδα - αναμειγμένα με αρωματικά και ιαματικά βότανα, προκειμένου να προστατεύσουν το δέρμα τους από τη γήρανση και την αφυδάτωση.

Ο καθρέπτης, φτιαγμένος από γυαλιστερό μέταλλο με διακοσμημένες λαβές, αποτελεί χαρακτηριστικό στοιχείο του γυναικείου καλλωπισμού.

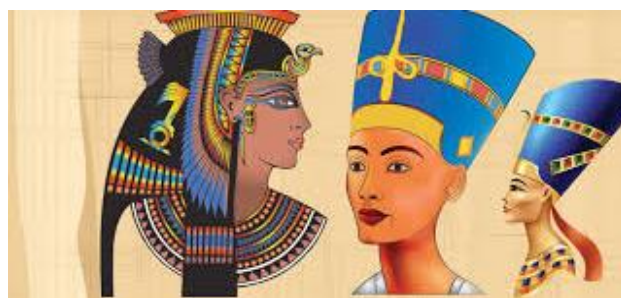

→ Γάμος

Οι Αιγύπτειες παντρεύονταν πολύ νέες, λίγο μετά την ήβη, γι' αυτό και, συνήθως, πριν πατήσουν τα είκοσι είχαν κιόλας αρκετά παιδιά. Ο γάμος τους ήταν προϊόν ελεύθερης βούλησής τους, ή ακόμη και πρωτοβουλίας τους, με εξαίρεση τα μέλη των δυναστειών, όπου οι γάμοι γίνονταν υποχρεωτικά μεταξύ τους. Βρέθηκαν επιστολές γραμμένες από γυναικεία χέρια, που προτείνουν ερωτικές συναντήσεις, καμιά φορά μάλιστα και γάμο. Οι γυναίκες μπορούσαν και να έχουν περιουσία στο όνομά τους και να την κληροδοτούν. Η ακίνητη περιουσία μεταβιβαζόταν από τη γραμμή της γυναίκας, δηλαδή από μητέρα σε κόρη. Ίσως γι' αυτό οι αδερφοί παντρεύονταν τις αδερφές τους, για να παραμείνει η περιουσία στην οικογένεια κι όχι να περάσει σε ξένα χέρια.

→ Οι γυναίκες είχαν δικαίωμα στην εξουσία;

Στην Αίγυπτο οι γυναίκες που άσκησαν εξουσία μόνες για μακρύτερο ή βραδύτερο χρόνο υπήρξαν περισσότερες από μία. Δεν υπήρχε κάποιος νόμος που ρύθμιζε τα σχετικά με τον τρόπο διαδοχής εντός των δυναστειών, νόμος που επέτρεπε να κυβερνούν οι γυναίκες. Εξαίρεση αποτελούσαν οι βασίλισσες της Αιγύπτου (π.χ. Κλεοπάτρα), οι οποίες καλούνταν στο θρόνο σε συνδυασμό με κάποιο γάμο τους με έναν από τους αδελφούς τους.

Πηγές:

Κειμένων:

[εδώ](#)

[εδώ](#)

[εδώ](#)

[εδώ](#)

Εικόνων

[εδώ](#)

[εδώ](#)

[εδώ](#)

[εδώ](#)

Οι μαθήτριες:
Γιωτοπούλου Παναγιώτα
Κατσαίτη Εβελίνα

Οι γυναίκες στον Αρχαίο κόσμο

Γυναίκα κατά την κλασική αρχαιότητα θεωρείτο βιολογικά και ψυχολογικά πλάσμα που δεν είχε την ικανότητα να ελέγξει τον εαυτό της και να αντισταθεί σε εξωτερικά ερεθίσματα, ανάμεσα στα οποία περιλαμβάνονται και τα συναισθήματα. Στον Ιππόλυτο του Ευριπίδη, για παράδειγμα, η γυναίκα παρουσιάζεται λιγότερο ανθεκτική στις επιδράσεις της Αφροδίτης. Όμως, την πληρέστερη συζήτηση για τη γυναικεία φύση την παρουσίασε ο Αριστοτέλης, ο οποίος πίστευε ότι στη γυναικεία ψυχή είναι «παρούσα η λειτουργία της σκέψης αλλά αδρανής». Στα «Ηθικά Νικομάχεια» μάλιστα πρότεινε ότι εξαιτίας της ηθικής της αδυναμίας έπρεπε να παντρεύεται σε νεαρή ηλικία και να κλείνεται στο σπίτι. Τα στρατηγικά μέτρα της αρχαίας ελληνικής κοινωνίας για να αποφευχθεί ο ηθικός κίνδυνος που συνεπαγόταν η γυναικεία φύση, περιελάμβαναν μικρή έως ανύπαρκτη εκπαίδευση και τον πρόωρο εγκλεισμό της στην απομόνωση της οικίας μέσω του γάμου. Ο έσχατος έλεγχος ήταν η αδυναμία της να ορίσει τον εαυτό της ακόμα και στην ερωτική συνεύρεση, στην οποία ο άνδρας είχε τον απόλυτο και αποκλειστικό έλεγχο. Είναι χαρακτηριστικό το απόσπασμα του Ευριπίδη στις «Τρωάδες», όπου η Ανδρομάχη μιλά για το μίσος μιας γυναίκας στη συζυγική κλίνη.

Στο σπίτι ενός Αθηναίου πολίτη το μικρό κορίτσι μεγάλωνε με τη φροντίδα μιας τροφού και περνούσε το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου του στα γυναικεία διαμερίσματα, την πεμπτουσία του γυναικείου χώρου, όπου συνήθως οι μητέρες μεγάλωναν τα παιδιά τους και ασχολούνταν με την υφαντική. Ωστόσο, η ενασχόληση της γυναίκας στην πραγματικότητα ήταν η διεύθυνση όλων των πρακτικών ζητημάτων του νοικοκυριού όπως τονίστηκε από τον Ησίοδο, ενώ αρκετούς αιώνες αργότερα ο Αριστοτέλης και ο Ξενοφών θεώρησαν το γάμο εμπορική συμφωνία. Από νομικής άποψης το σύστημα στην κλασική Αθήνα ήταν έτσι διαμορφωμένο ώστε η γυναίκα να είναι απαραίτητη μόνο για την εξασφάλιση της κληρονομιάς. Η γυναίκα δια βίου δεν είχε καμία εξουσία, ούτε καν στην ίδια της την ύπαρξη. Ο γάμος της δεν απαιτούσε τη συγκατάθεσή της και τα μόνα της αποκτήματα ήταν τα ενδύματα και τα κοσμήματά της. Πρακτικά περνούσε από την προστασία του ενός κυρίου –του πατέρα- στον άλλο –το σύζυγο- και αν ο πατέρας της πέθαινε χωρίς αρσενικό απόγονο, τότε ως επίκληρος έπρεπε να χωρίσει και να παντρευτεί τον αδελφό του πατέρα της, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αρρενογραμμική διαδοχή.

- Σε ό,τι αφορά την γυναίκα στην Αρχαία Ελλάδα –και όχι μόνο στην Αθηναϊκή Δημοκρατία- η πρώτη κύρια δυσκολία που αντιμετώπιζε ένα νεογέννητο κορίτσι ήταν να του επιτραπεί να ζήσει. Εξαρτάτο άμεσα από την απόφαση του πατέρα η έκθεση του νεογνού σε μια ερημική περιοχή, καθώς η γέννηση ενός θηλυκού μέλους θεωρείτο ανώφελο επιπρόσθετο έξοδο για τον οίκο, εφόσον μάλιστα σε ένα κατεξοχήν πατριαρχικό σύστημα κληρονομιάς δεν είχε τη δυνατότητα να διατηρήσει το οικογενειακό όνομα και συνεπώς τα οικογενειακά περιουσιακά στοιχεία.
- Θα μπορούσαμε να πούμε ότι το ενδιαφέρον για τη θέση των γυναικών στην κλασική αρχαιότητα ξυπνά κατά το 19ο αι, με το γνωστό έργο του J. Bachofen *Mutter Recht*, όταν η «γυναίκα» ως διακριτή κατηγορία ιστορικής και ανθρωπολογικής ανάλυσης γίνεται αντικείμενο σοβαρής επιστημονικής έρευνας. Οι ακαδημαϊκοί όχι μόνον εξέτασαν την εικόνα της γυναίκας, έτσι όπως αναδύεται από τα ποιητικά κείμενα, αλλά μελέτησαν επίσης την κοινωνική της θέση στις διαφορετικές ιστορικές περιόδους της αρχαιότητας.

Τέσσερις γυναίκες και ένας άνδρας, καθηγητές αμερικανικών πανεπιστημίων, επιμελήθηκαν έναν ογκώδη και πολυσυλλεκτικό τόμο για τις γυναίκες στον αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό κόσμο. Οι τρεις τους, η Romeroy, ο Shapiro και η Foley είναι οι βασικοί συγγραφείς των κεφαλαίων και των παρεκβάσεων, που εξετάζουν τη θέση της γυναίκας στον ελληνικό κόσμο, ενώ οι υπόλοιπες δύο, η Fantham και η Kampen, στον ρωμαϊκό. Είχε βέβαια προηγηθεί πολλή και πολύ καλή δουλειά πάνω στο θέμα, ιδιαίτερα το καταστατικό έργο κοινωνικής ιστορίας της Sarah B. Romeroy, «Θεές, σύζυγοι, πόρνες και δούλες στην κλασική αρχαιότητα» (1975), το μνημειώδες αφιέρωμα των J. Peradotto και J. P. Sullivan (επιμ.) «Γυναίκες στον αρχαίο κόσμο», στη σειρά «The Arethusa Papers» (1984) και τα βιβλία – πηγές αφενός της («δικής μας») M. R. Lefkowitz και M. B. Font, «Η ζωή των γυναικών στην αρχαία Ελλάδα και Ρώμη» (1982) και αφετέρου της E. Fantham κ.ά. (επιμ.).

Ο σκοπός όμως του παρόντος έργου (α΄ έκδοση στα αγγλικά, 1994) δεν είναι μια ακόμη μονογραφία για τις γυναίκες της αρχαίας Ελλάδας και / ή της Ρώμης μιας συγκεκριμένης περιόδου, αλλά η συγκέντρωση και επιλογή των σπουδαιότερων γραπτών (κειμένων, επιγραφών κ.λπ.) και εικαστικών (γλυπτικής, αγγειογραφίας, τοιχογραφίας κ.λπ.) πηγών και των δύο κόσμων της κλασικής περιόδου και μετά η ένταξη και ερμηνεία τους στο όλο πολιτιστικό πλαίσιο. Έργο – άθλος, γι' αυτό χρειάστηκαν πολλές (και όχι ένας) συγγραφείς. Το έργο είναι δομημένο σε χρονολογική σειρά, αλλά με οργάνωση ύλης ταυτόχρονα διαχρονική και συγχρονική. Στο συγγραφικό επίπεδο «την παράσταση κλέβει», φυσικά η Sarah B. Pomeroy, που συγκαταλέγεται στην παλαιότερη χορεία των μεγάλων πρωταγωνιστριών της Women Lib. Μαζί με τις Ζερμέν Γκριρ, Τζούλια Μίτσελ, Σίλα Ρόμποταμ, Κέιτ Μίλετ, Ντόρις Λέσινγκ, Μαίρη Λέφκοβιτς και άλλες.

Ως προς το id, δηλαδή το θέμα του έρωτα των γυναικών, τονίζεται ευσυνείδητα η υπεροχή της ετεροφυλοφιλίας (σελ. 84 – 85, 216, 385 – 6, 417). Το φεμινιστικό κίνημα, αφού πέρασε, όπως φαίνεται, όλες τις «παιδικές αρρώστιες» (βεβαίως, πολλές γυναίκες «χάθηκαν» εξαιτίας τους), οδεύει προς την αυτογνωσία του, κινούμενο από τους δρόμους και τις αίθουσες των γυναικείων οργανώσεων προς τα πανεπιστημιακά αμφιθέατρα και τα σεμινάρια και υποκαθιστώντας τους αυτοσχέδιους ρητορικούς λόγους με τη μεθοδική, επιστημονική έρευνα. Με την αυτογνωσία της η γυναίκα θα απελευθερωθεί, και μαζί της θα απελευθερώσει και το άλλο μισό της ανθρωπότητας, που υποφέρει ακόμη από την ηθική σκλαβιά του να δέχεται ως «φυσική» την προνομιακή θέση του στο σπίτι και στην κοινωνία.

Πηγές: <https://el.wikipedia.org>

<https://impshcool.gr>

Οι μαθητές του Γ'2: Παπανικολόπουλος Γεράσιμος
Σταθάς Κωνσταντίνος